

LA BIBLIOTECA BALMES I LES SEVES PUBLICACIONS. INTRODUCCIÓ PEL P. IGNASI CASAÑOVAS, S. J.

Hem posat davant de tot el Breu Pontifici concedit per Benet XV al *Foment de Pietat Catalana*, perquè ell dóna a la *Biblioteca Balmes*, com a totes les seccions del *Foment*, el caràcter d'institució religiosa i eclesiàstica, que volem conservar sempre com essencial, i posem com un segell al principi d'aquest ANUARI. Després d'això, fet el senyal de la creu, i demanant a l'avençada que Déu hi faci més que nosaltres, anem a escriure quatre planes d'introducció per dir lo que és la *Biblioteca Balmes*, i lo que volen ésser les seves publicacions.

I. LA BIBLIOTECA BALMES

La *Biblioteca Balmes* és un centre d'estudis religiosos que *Foment de Pietat Catalana* va creure necessari constituir per ajut dels seus redactors, per preparar nous apòstols de la pietat, i per contribuir amb el seu esforç a l'elevació del nostre poble, agermanant la religió i la cultura. Una biblioteca no és sinó un instrument; però és un instrument necessari, tant per la nodrició intel·lectual dels homes formats que han de produir obres d'eficàcia, com per la generació i formació dels qui ho seran demà. Un geni podrà suplir, sempre amb dificultat, l'eficiència dels instruments de treball; un poble mai no podrà suplir-la.

El llibre té un caràcter espiritual essencialíssim, i, en certa manera, fins una dignitat sagrada. *Biblia* o llibres, com per dret propi, anomenem el tresor de la nostra revelació. Els més alts secrets de l'eternal sabiduria Sant Joan eis veié tancats i segellats en el llibre de la vida. Les antigues catedrals i monestirs miraven les seves biblioteques com el lloc més sagrat, fora del temple, i posaven damunt l'altar cada nou volum que hi entrava, com per donar-li certa consagració. Dels escriptors eclesiàstics sortiren tots els codis que són glòria de la humanitat, i l'escriba, en acabar-los, els dedicava a Déu amb fórmules gairebé litúrgiques. Tot lo qual demostra que el caràcter més típic d'una biblioteca és que sigui santa pel seu contingut i pel fi que es proposa.

Per altra part podem ben dir que la cultura religiosa, objectivament,

és la més ampla i la més fonda de totes les cultures. Deien els antics que totes les ciències eren com criades o esclaves de la teologia: lo qual no sols s'ha d'entendre d'una jerarquia de dignitat, sinó també d'una estructuració veritablement científica, que té de posar Déu com pedra angular prou valenta per aguantar tot l'edifici científic, i fora del qual en va buscarà altra solera ferma i eterna. Les ciències religioses són les que troben la causa primera i darrera de totes les coses, el principi i la fi, l'alfa i l'omega. D'aquí els hi ve el seu caràcter fonamental, i també la seva complexitat i riquesa, perquè tenen contactes i ramificacions amb tota mena de cultura.

D'aquí naixien tristes consideracions d'altra mena, quan hom mirava la realitat. Barcelona, que es va enriquint de biblioteques per la cultura general, i fins per les diferents professions científiques i literàries, es quedava orfe d'una biblioteca religiosa, de fàcil accés per tothom, i ben proveïda de llibres i revistes modernes, com si no sentís els més alts impulsos de l'esperit, o no tingués esma i daler de seguir-los. Fóra possible que entre les joventuts que puguen, plenes d'ideals, no hi hagués una aristocràcia, dalerosa de trobar la llum en la seva font més pura? Quin ram de coneixements hi ha que ofereixi un objecte més transcendental, més acomodat a totes les especulacions de la intel·ligència, i més lligat amb la universalitat dels humans coneixements, que les ciències religioses? No res menys són comptades les persones que volen estudiar científicament la religió. Gran part dels homes de cultura, i més els de cultura superficial, es creuen tenir una reserva de dubtes i de dificultats que els donen dret a retopar les veritats religioses; però no els menteu cap obligació de desfer aquells núvols amb un estudi directe i positiu. Paral·lelament trobarem catòlics militants, i potser apologistes, que diran de tort i de dret que la religió no té conflictes científics, però no els feu passar d'aquesta afirmació general baixant fins a la convicció i demostració plenament racional i científica. Val a dir, doncs, que els estudis religiosos són de viva actualitat, i que és pecat greu de la nostra civilització cristiana, no tenir prou centres culturals dedicats expressament al conreu de las ciències religioses, per no quedar-nos desarmats davant dels qui es diuen savis, i que en nom de la ciència es creuen amb el dret d'ignorar o d'impugnar els problemes més transcendentalment del temps i de l'eternitat.

Si més no, tenim els nostres sacerdots, ara més que mai desitjosos d'una sòlida cultura, i ara més que mai reduïts a una misèria econòmica que els deixa assedegats i famolencs. Si el pare de família té buida la taula i el calaix, com podrà llescar als seus fills el pa de vida? L'Església ha donat disposicions especialíssimes per proporcionar als seus sacerdots i als qui aspiren a dignitat tan alta, una cultura sòlida i copiosa, però també una cultura pura i incorrupta. Hi ha bassals enllotats, hi ha cisternes foradades que no poden aguantar l'aigua sanitàosa. Tals són la major part dels centres cultu-

ral que crea la vida moderna oficial i corporativa, massa exclusivament preocupada pels interessos purament temporals. És clar que no hi ha biblioteca que no obri la seva secció religiosa; però gairebé sempre és amb un caràcter d'indiferentisme purament històric, i per tant amb barreges i deformacions avergonyidores i sovint corruptores. Allí els llibres essencials o bé no es troben, o bé s'hi troben voltats de males companyies: lo qual és un deshonor per la religió catòlica, i un perill pels catòlics que tenen necessitat de buscar allí les seves lectures.

Aquestes raons justifiquen a bastament l'esforç extraordinari fet pel *Foment de Pietat Catalana*, creant la *Biblioteca Balmes* d'estudis religiosos. Afegim que, amb una mena de prodigi que estem molt avesats a veure en les coses de Déu, i molt particularment a casa nostra, hem anat més de pressa i més enllà de lo que esperàvem. La *Biblioteca Balmes* ha nascut gran i cepada. Després de dos anys de vida, podem dir que, en el seu ram, és ja la primera de les biblioteques públiques de la nostra terra, no sols pel material d'estudi que ofereix generosament, sinó també per la comoditat de treball, i per la pau espiritual del seu recés.

Una biblioteca útil i educadora no es pot fer per afluvió de llibres que vénen a la ventura, o es compren sense altre criteri que el de gastar diners i omplir prestatges. La *Biblioteca Balmes* ha tingut des del primer moment un ideal ben definit: ha volgut ésser una biblioteca d'estudi veritablement científic. No refusen el llibre elemental, el llibre de divulgació científica; però no volem que la nostra biblioteca sigui un dipòsit de manuals per sortir del pas en improvisacions parlades o escrites, a què tanta tirada té la vanitat presumptuosa dels escriptors i lectors dels nostres dies. Anem preferentment als llibres fonamentals de cada ciència, als llibres que en diem fonts d'estudi, a les grans col·leccions que són com laboratoris pels especialistes que volen avançar en els seus coneixements. Per això preferim una obra viva, a una de pura curiositat històrica, a una preciositat bibliogràfica, o raritat de bibliòfil; i amem amb més predilecció un llibre mestre, que no pas cent volums decoratius.

El mateix criteri emprem en les revistes. En cada ram de ciència religiosa triem les tres o quatre de més valor mundial, i deixem per altres llocs més avinents la multitud de revistetes de propaganda, escrites amb altres fins nobilíssims. Res no hi fa que els nostres llibres i revistes, per la major part siguin com caixes tancades, i que a primera vista sembli que havia de ser més copiós el fruit que podia collir-se d'altra mena de lectures. Tenim el nostre ideal, i l'ideal ha d'imperar i definir totes les coses, quan es presenta amb totes les resplendors d'una gran conveniència i necessitat.

Les raons del nostre criteri són dues principalment. La primera és la pobresa dels qui treballen en les ciències religioses; pobresa gloriosa moral-

ment, però que els priva dels més preciosos instruments de treball. Els instruments de cultura fonamental sempre han estat eines cares, i encara ho són avui d'una manera particular. Com és possible que els professors dels nostres seminaris, els escriptors de les nostres revistes, els recercadors dels nostres arxius, tinguin aquell *apparatus* bibliogràfic que es necessita per elaborar científicament les seves idees i troballes? I ja que ni ells ho tenen, ni l'Església els ho pot donar, perquè és tan pobra com ells, ni l'Estat se'n preocupa, perquè té altres cabòries, és necessari que vingui la caritat individual a complir aquesta obra de misericòrdia espiritual. La *Biblioteca Balmes*, com tot lo del *Foment de Pietat Catalana*, és ben sabut que viu de caritat, i és una refutació vivent dels qui pensen i diuen que només la política pot organitzar grans obres.

La segona raó ve de l'estat particular de la nostra cultura. És més passiva que no pas activa, rep molt i dona poc, consumeix i no produeix; i la cultura no és genuïna, no és personal, no té vida i sabor propis, fins que entra de ple en el període generador. Certament que l'ofici de produir originalment serà sempre de pocs esperits selectes, i que la cultura d'un poble es gradua pel nivell que assoleix receptivament l'estol més nombrós; però també és cert que aquesta ascensió dels molts a una esfera culta no es fa sinó quan els pocs escollits puguen més enlaire fins al regne de la ciència pròpiament tal. Pocs d'aquests que n'hi hagin, fan més per la cultura general que no pas totes les propagandes que en diuen d'extensió científica.

Un altre caire del nostre estat cultural és la tendència massa exclusivament literària, contra la qual molts esperits assenyats senten la necessitat de reaccionar. Creiem que la nostra cultura pateix un enfit de literatura, i la religiosa encara més. L'afany nobilíssim de restaurar i ennoblir la llengua, ha fet que es posés més esment en lo formal que en lo essencial, donant patent d'escriptor al qui sap dir paraules, encara que no hagi de dir coses ben pensades i madurades. Les modes que corren han ajudat força aquesta tendència. És busca més la impressió que el coneixement, la imatge de la cosa abans que la cosa mateixa, la decoració més que la raó. Les facultats literàries troben aquí un esplai il·limitat, mentre les facultats científiques es queden en vaga. Fàcilment passen per obres plenes, bombolles irisades de tots colors, sense substància a dins.

L'educació que es dona, o cadascú es pren per si mateix, porta al mateix resultat. Un jove sent desvetllar-se dintre seu el daler de la cultura, i busca assedegadament llibres i revistes. Què troba? Novel·les, poesies, impressions estètiques. Si quelcom es toca de més substancial, és gairebé sempre per decorar-ho, per il·luminar-ho, més que per esbrinar-ho i enfondir-ho. La literatura és de mena presumptuosa, i sent un gran afany de fer seves totes les coses, com per enjoiar-se amb les plomes de tothom. D'aquí resulten escrits

molt vaporosos i de gran to, però sense substància, sense precisió de cap mena. En aquest sentit la literatura molt sovint és la mort de les idees i de l'esperit científic.

Per tot el món deu córrer aquesta fantasia; però aquí, on tota cultura vital, per llei indeclinable, comença en una restauració lingüística, és molt més forta la temptació d'aturar-se en els afalacs de les formes externes. Tot lo que és formació elemental i superior, és a dir, lo que va a donar idees clares de les coses i preparar el desplegament científic dels esperits, està divorciat d'aquesta cultura literària, que es fa senyora i majora de tot. L'amor triomfa: la bella Raquel s'emporta les adoracions, mentre la fecunda Lia queda arreconada.

Per les nostres vies culturals es passeja aparatosament la vanitat presumptuosa, tan propícia a la lloança desenfrenda, com al despreci desvergonyit i sarcàstic. Res de més contrari a l'esperit verament científic, i sobretot a la dignitat de les coses i persones sagrades. D'unes i altres ha estat i serà sempre pròpia la verdadera humilitat intel·lectual, que mai no es paga de si mateixa, ni sap despreciar a ningú; que diu amb simplicitat lo que sent, i escolta amb docilitat els altres; que ama la paraula clara i senzilla, i fuig de l'enfarfec i de les inflades parleries; que viu més a pler en la quietud i penombra de l'estudi, que no pas en l'esclat sorollós dels pòrtics i sinagogues; que estima més el saber que no pas la fama de la ciència, i el treball amagat més que la pública llagoteria.

Indubtablement ha fomentat molt aquesta desgràcia el zel restaurador que impulsa i, en certa manera, obliga a tothom a fer de tot. En aquest apostolat universal, no queda més remei que proveir-se d'idees generals i saber-les manipular amb els reactius literaris, per decorar la festa d'aquí i anar tot seguit a fer la festa d'un altre barri. Un sacerdot ja difunt, de belles qualitats espirituals, deia que tota l'actuació cultural nostra tenia més d'art que de ciència, més d'artifici que d'art vertader; i que principalment consistia en saber usar bé la capsa de polvos i els potets de les essències. Sortosament la reacció és començada. Tenim centres d'estudi molt ben orientats en diferents rams, i sovint apunten aquí i allà publicacions serioses amb propòsits d'honestat científica i literària. Deixant de banda l'*Institut d'Estudis Catalans* que amb les seves meritíssimes publicacions ja forma escola, dins el camp de les ciències sagrades, tenim revistes com *Estudis Franciscans*, *Vida Cristiana* i *La Paraula Cristiana*; anuals com l'*Analecta Montserratensia*; llibres com l'*Episcopologi*, del doctor Puig; la gran obra litúrgica de Mossèn Gudiol que s'està imprimint; el *Liber Pontificalis* del P. March, a punt de sortir, i altres obres de mèrit doctrinal ben obirador, com les del doctor Isidre Gomà, Canonge de Tarragona. Nosaltres ens arreglerem en el darrer lloc d'aquesta fila, amb l'ideal d'ajudar a la dignitat de la ciència religiosa,

que té d'ésser la més alta, la més respectada, la més contrària a tota hipocresia d'oripells i cosmètics.

Aquestes consideracions deixen ben definit el concepte i caràcter de la *Biblioteca Balmes*: és una biblioteca d'estudi, és un centre de treball sòlid i d'investigació original. No és lloc d'esbarjo, no és una de les que es diuen biblioteques populars, i per lo mateix no cal buscar-hi en ella el concurs de multituds, sinó la intimitat saborosa dels escollits. Tot respira aquest aire de selecció: la sala de treball quieta i recollida, les taules individuals ben agençades, la llum zenital dolça i amablement difusa, el silenci més camperol que ciutadà, els prestatges curulls oferts a la lliure activitat dels treballadors, i sobretot aquella Verge Montserratina, alta i serena *sedes sapientiae*, que presideix voltada dels sants doctors i mestres de la santedat, i el bust alabàstri de Balmes, que escruta profundament la veritat i el sentit de totes les coses amb aquella mirada d'àngel que és una de les seves característiques personals.

Una biblioteca de l'aire que acabem d'exposar és certament necessària i convenient tant a la religió com a la pàtria; lo que es pot dubtar és si té l'ambient propici, si hi ha un nucli d'esperits selectes que sentin aquesta necessitat i conveniència, si l'instrument que creem trobarà mans prou fines i hàbils per utilitzar-lo. Desgraciadament el dubte no és temerari; però deliberadament no volem pensar-hi gaire, no tant per defugir l'amargor d'una possible resolució negativa, com perquè creiem tenir raons superiors a les més pessimistes presumpcions. Creiem que els instruments d'estudi han d'ésser anteriors als homes; que els savis no vindran mai, si no tenen els mitjans que demana la ciència; que és cas més vergonyós i tràgic que els esperits enyorin els llibres, que no pas que els llibres esperin els esperits. Les biblioteques esperen indefinidament el savi que vindrà, el savi no pot esperar indefinidament les biblioteques. La paràbola evangèlica ens ensenya d'escampar generosament la llavor fins pels pedregals i ermots, per tal que la bona terra rebí el seu gra de sement que fruitarà cent per u. Llibre que una sola vegada donarà un bri de llum a un esperit que l'haurà de menester, baldament sigui centúries enllà, podem dir que és llibre útil, i que és molt bona missió la seva d'esperar anys i anys que el vinguin a buscar.

Per ser enterament sincers, creiem que sí, que creem un instrument superior a la tècnica que té actualment la nostra ciència religiosa, i que fóra més acomodada a la cultura mitja dels nostres treballadors una biblioteca de divulgació, de compendis, anuaris i manuals, canalitzats de les fonts que queden amagades allà lluny en el misteri inaccessible de les altes muntanyes. Ja hem dit que no refusàvem pas aquesta cultura de segon grau, de tercer o de quart; però si aquí ens aturàvem, no creuríem servir com cal els alts interessos de la ciència religiosa, consolidant-los en el *statu quo*. La ciència demana sempre pujar amunt; millor dit, de vertadera ciència no se'n té sinó

arribant a les fonts originals. És doncs, necessari impulsar els estudis cada dia més enllà i desvetllar en els esperits nous dalers, posant-los davant dels ulls els fruits meravellosos d'una terra de promissió que encara s'ha de conquerir.

Hem de dir un mot del nom gloriós que bateja la nostra biblioteca. En el nom de Balmes hi trobem ensems aquell prestigi august i aquell sentiment nostrat que han de tenir els qui prenem pels nostres patrons. Balmes representa, il·lumina i escalfa tots els nostres ideals: religió i ciència, contemplació i acció, efusió ciutadana i recolliment sacerdotal. Amb lo qual intentem també honorar aquest home extraordinari, vident i profeta providencial, enviat per Déu a la nostra pàtria per ensenyar-li els camins de la vertadera vida, i voldríem promoure una més viva influència de les seves idees en la nostra gent que el té massa oblidat.

Finalment, per dir tot lo que tenim al cor respecte de la nostra *Biblioteca Balmes*, hem volgut crear-la i fer-la créixer al bell cor del *Foment de Pietat Catalana*, és a dir, al centre d'una casa consagrada tota a la devoció, pels llibres que publica, per la vida sacerdotal que en ella es viu, i sobretot per la presència real de Jesús sagramentat, que del sagrari estant la presideix i la governa, per fer pública professió d'una veritat essencial a la ciència religiosa, i és, la necessitat absoluta que té d'agermanar-se amb la santedat, no solament en teoria, sinó en el viure pràctic dels qui es dediquen als estudis religiosos. La història de l'Església diu que els grans savis han estat grans Sants; i de Balmes, que hem pres com a patró i titular d'aquesta biblioteca, podem dir en tota veritat, que és tan admirable per la seva vida com per la seva doctrina, per la seva virtut com per la seva ciència. Inversament s'ha d'afirmar que els doctors catòlics moltes vegades, per manca de vida espiritual, no solament veuen estèrils els seus treballs d'adoctrinament dels altres, sinó que ells mateixos no avancen com deurien en el coneixement de les veritats religioses.

En lo sobrenatural, i en general en tota mena de veritats que tenen transcendència en la vida humana, es realitza una mena de pragmatisme en què l'acció il·lumina la intel·ligència, i la vida és llum, segons la frase de Sant Joan; és a dir, no arribem a entendre bé sinó allò que abans hem practicat. Jesucrist va ensenyar-nos que la revelació baixa de més bon grat a les ànimes senzilles, que a les que presumeixen d'alta sabiduria i prudència; i l'experiència confirma que les ànimes santes tenen claredats, que en va buscaríem en altres especulacions humanes. Per això l'Apòstol mana al seu deixeble que primer pensi en la seva pròpia vida que en la doctrina que té d'ensenyar als altres: *attende tibi et doctrinae*. I Sant Tomàs escriu: *Prius vita quam doctrina, vita enim ducit ad scientiam veritatis* (1). El Dr. Gomà, que

(1) *Comm. in Matth.*, 5, 4.

comenta bellament aquestes paraules de l'Angèlic, les redueix a la següent fórmula: "viure la veritat fins a fer de la vida i de la veritat com la matèria i la forma de la nostra activitat" (2). Heus aquí el nostre ideal.

II. PUBLICACIONS DE LA BIBLIOTECA BALMES

Mai no hem pensat que la *Biblioteca Balmes* hagués d'ésser només un dipòsit de llibres escrits per altres, sinó que, filla com és d'una casa inspirada per l'esperit apostòlic, naturalment havia de llençar-se a l'apostolat, que té molt camp per córrer dins l'esfera científico-religiosa. Un centre d'estudi, un laboratori de ciències religioses, necessàriament té d'anar a la producció, oferint als treballadors mitjans de publicar les seves elucubracions. Un estudi estèril fóra enterament balder, o millor dit, fóra impossible que tingués llarga durada, i moriria pel tedi o per la golafreria, dues terribles malalties de l'esperit. La nodrició és per l'acció i per la producció, no per la concupiscència; i cal saber que també hi ha concupiscències espirituals, xorques i occidores. Les millors obres que seran fruit de la biblioteca probablement ella mateixa les ignorarà, perquè cada treballador se les emportarà a casa seva, i amb tota justícia les presentarà com collita del seu hort. Així ha de ser, i d'això n'estarem molt joiosos; emperò volem dir que la *Biblioteca Balmes* ha de tenir també publicacions pròpies que surtin amb el seu nom. Aquestes seran de dues menes: periòdiques i eventuals; la principal de les primeres és l'ANUARI que avui comencem.

El caràcter d'un anuari científic no és pas el mateix d'una revista. Sembla demanar una més gran solidesa en la matèria, més amplitud en l'exposició, quelcom més personal en la investigació i abast dels estudis. L'avantprojecte d'un anuari científic, que, ara fa dos anys, dirigíem a la gent d'estudi, ha tingut d'adaptar-se a la realitat, i no podrà tenir per ara l'estructura total i orgànica que proposàvem. Acceptem les coses tal com són, amb l'esperança d'arribar un dia a l'ideal. Mentrestant, estarem joiosos que els qui treballin seriosament, sàpiguen que tindran on publicar els seus estudis. Cada dia creix el nucli de joves sacerdots que s'han perfeccionat en centres d'alta cultura eclesiàstica, i senten la necessitat d'especialitzar-se en algun ram de les ciències sagrades. A aquests més particularment oferim el nostre anuari, a veure si entre tots destruïm aquella amarga queixa: que no cal trencar-se el cap estudiant i escrivint, perquè després hom no sap on publicar els treballs que han costat tants sacrificis. Els treballs que per la seva vàlua i la seva extensió no càpiguen a l'anuari, seran publicats separatament formant

(2) *Santo Tomás de Aquino*, pàg. 67.

una biblioteca de lo que en dèiem obres eventuais, per no estar subjectes a temps ni forma determinada, i aquestes seran les més sòlides i definitives.

Aquí també desitjaríem que pogués haver-hi alguna coordinació. Encara que cada treballador ha d'ésser amo de si mateix, i tirar per on el porten els seus estudis, aficions o competència, indubtablement que necessita, com l'aire per respirar, un ambient de comprensió i simpatia, un renovellament de forces i estímuls, i fins una col·laboració amb altres treballadors experimentats. Així com la solitud crea el pessimisme tètric i malastruc, la bona companyia eixampla el cor i multiplica les energies. El nostre caràcter individualista necessita encara més el foment de la concòrdia i intercanvi de treball.

Inspirada per aquest esperit de germanor, la *Biblioteca Balmes* ha reunit ja dues comissions d'especialistes: la d'estudis bíblics i la d'estudis d'història eclesiàstica. De quiscuna direm aquí dues paraules, deixant per la Crònica la recensió més especificada dels seus actes.

Tot Catalunya coneix ja l'*Obra del Sant Evangeli*, per l'esclat que ha tingut l'any 1924 amb les seves publicacions. Dues edicions pulquèrrimes i baratíssimes del llibre de la vida que han arribat als 36,000 exemplars; dues vides de Nostre Senyor Jesucrist i altres treballs evangèlics, han donat la impressió d'una institució sòlida i ben orientada. Cal saber que això que es veu part enfora només és la capçada de l'arbre esponerós, carregada de flors i de fruits que enamoren; però les arrels que li han donat vida són més fonades i vénen de més lluny. Aquestes arrels són la Comissió tècnica, que quietament començà la seva tasca l'any 1921, i d'aleshores ençà no ha parat el seu treball d'organització interna i d'externa producció. A hores d'ara té ja congregats tots els qui a Catalunya tenen un títol bíblic dels que l'Església reconeix com a oficials per a la provisió de càrrecs que diuen relació amb l'ensenyament i explicació de la Sagrada Escriptura, i compta amb la col·laboració d'altres persones eclesiàstiques de reconeguda competència en els matèixos estudis. Fora d'altres reunions parcials, se n'han celebrat dues de plenàries en la *Biblioteca Balmes*, amb plena unitat de criteri i concòrdia de voluntats, i d'elles n'ha nascut la versió de tot el Nou Testament, segons normes vertaderament científiques i vertaderament apostòliques, perquè la paraula de Déu arribi al poble amb l'esperit que demana la Santa Església. El treball del doctor Pere Ginebra que obre la sèrie d'aquest anuari explica clarament el criteri d'aquesta comissió.

Amb el mateix esperit s'ha reunit una comissió d'arxivers catedralicis i altres recercadors de la nostra història eclesiàstica. Entre nosaltres regna principalment la monografia i el document aïllat, i tothom veu com fóra més fàcil la feina, i sobretot més profitosa, si, deixant la monografia per les aficions o aptituds particulars, fos possible estructurar la recerca dels docu-

ments, i treballar-hi conjuntament segons un mètode uniformat. Aquest fou el sentir de tots els reunits, els quals donaren ja una delineació de conjunt, i concretaren algun punt essencial en què esmerçar ja des d'ara l'activitat.

Farem ara un breu ressenyament de les obres particulars en què ha treballat i treballa la *Biblioteca Balmes*, i que o ja són publicades, o estan en curs d'immediata publicació.

Havent pres per titular de la nostra biblioteca el nom gloriós de Balmes, considerem com una obligació filial el retre-li tot l'honor que es mereix. Científicament quedava tot per fer, tant en les seves obres com en la seva vida. Aquesta, després d'haver estat improvisada tumultuàriament l'any de la seva mort, 1848, va quedar estancada i gairebé oblidada. Les obres balme-sianes, disperses en la seva major part per fulletons i revistes, jeien abandonades i semiperdudes, poc menys que si fossin cosa inèdita. Nosaltres hem vist aquí un ideal religiós, científic i patriòtic que omplia totes les nostres aspiracions, i ens hem proposat refer la vida i les obres de Balmes amb tanta perfecció com sigui possible.

Aquest mateix any la *Biblioteca Balmes*, fent un esforç literari i econòmic que sabran apreciar els intel·ligents, aixeca al seu patró el monument més digne de la seva glòria, que és una edició de les seves *Obres Completes* en 33 volums. S'han recollit tots els materials, s'han buscat totes les edicions típiques, s'ha corregit el text, s'han aplegat totes les notícies bibliogràfiques, cada treball porta el seu pròleg o nota crítica i el seu sumari, s'ha afegit encara un volum sencer d'efemèrides i índexs de tota mena, i estampant-ho tot amb pulcritud i elegància, oferim a Balmes i al seu poble un monument literari, si no digne de la seva glòria, almenys que porta tots els miraments, tots els afalacs i tots els sacrificis del nostre amor.

Darrera les *Obres Completes de Balmes* vindrà, si a Déu plau, la seva *Vida*. Hem començat per recollir dalerosament l'epistolari, que és el fonament més sòlid de la cronologia, i la font més autèntica, íntima i saborosa dels fets. El resultat ha estat un aplec de més de 300 cartes que formen el primer volum de les *Obres Completes*. La *Vida* tindrà tres o quatre vegades més de documentació, perquè ultra les cartes escrites per Balmes, portarà les rebudes per ell, l'epistolari del seu germà, i tota la documentació personal, començant per l'arbre genealògic de la família, fet pel mateix Balmes, i acabant en l'historial de les seves relíquies i del seu sepulcre: total 740 documents que formaran un gran volum en quart de prop de 800 planes, ja totalment imprès. Aquest volum no serà sinó l'apèndix documental de la *Vida* de Balmes, en la qual s'han recollit totes les notícies que poden donar caràcter als esdeveniments extraordinaris en què va intervenir, i sobretot s'ha penetrat en les idees i doctrines escampades en els seus escrits, que són la vertadera vida

espiritual de l'ànima balmesiana. Conjecturem que l'obra total formarà tres grans volums en quart de 700 a 800 planes.

Un altre nom venerat omple la breu història de la nostra institució, i més encara els nostres cors: el nom del gran Patriarca doctor Josep Torras i Bages. Tot ens parla d'ell a casa nostra: mobles del seu ús familiar; la ploma amb què firmà el seu testament espiritual a l'hora de la mort; apuntements íntims d'escriptor, de Bisbe, i fins de la seva vida espiritual; instruments de penitència; i sobretot aquell doble esperit d'amor a Déu i a la Pàtria, que, en pujar-se'n al cel, com un altre Eliseu, va deixar com herència a la seva fillada. Podem bé considerar-lo com el nostre fundador, no solament pel seu consell i benedicció amorosíssima que acompanyà els nostres primers passos, sinó també per haver-nos fet hereus de les seves *Obres Completes*, que, ja en vida seva, començarem de publicar. Vuit grans volums tenim ja arrengherats, i aviat sortirà el novè que acabarà la col·lecció dels escrits destinats al públic pel seu autor.

Però queden altres tresors insospitats. Tots saviem com complia el doctor Torras el seu deure pontifical de predicar, meravellosament gloriós en el mateix llit de la seva agonia. No havia faltat una ànima enamorada que li seguia els passos tant com li era possible, per escoltar les seves paraules de vida, les quals, en sortint del sermó, estargia a cop calent en el paper per conservar-les i escampar-les en bé dels qui no podien sentir-lo. Estàvem ordenant aquest sermonari, quan d'una manera providencial s'ha trobat un tresor insospitat, que són les notes o sinopsis que feia sempre el gran Bisbe abans de pujar a la trona. Hi són a centenars, i amb elles i els ressenyaments que dèiem abans podem formar un altre volum, que serà el desè, que ens donarà el sermonari del doctor Torras gairebé per duplicat, o sigui, segons el pla que ell havia concebut en la seva taula d'estudi, i segons el desplegament que li inspirava l'escalf sagrat de la predicació.

Amb això tindrem lo que podríem dir-ne el magisteri públic del doctor Torras; però restava encara el seu magisteri particular, amb què per mitjà de cartes individuals dirigia amics de tota mena, o aconsellava els qui li demanaven parer, des de les més altes autoritats eclesiàstiques i civils, fins les humils religioses amagades a l'ombra del claustre. Aquest tresor, en certa manera, és més preciós que els escrits públics, perquè, essent tan ric com aquells de doctrina, ens dóna molt més copiosament la seva ànima, expandida amb dolces efusions de més intimitat. Estem ben persuadits que el doctor Torras no serà plenament conegut, fins que es publiqui el seu epistolari. Heus aquí, doncs, la nova tasca que ens hem proposat i que tenim ja gairebé complida en la seva preparació: publicar l'*Epistolari* com a continuació de les *Obres Completes* del doctor Torras i Bages. Hi ha hagut, i encara hi ha dificultats de gran ponderació en aquesta feina. La més gran, essent i tot impor-

tantíssima, no ha pas vingut del treball fadigós d'arreglar tantes fulles disperses i escampades per totes bandes, sinó de l'enorme i espantosa transcendència de certs documents que esglaia de tocar, i que si la prudència aconsellarà potser recaptar, gairebé com cosa sagrada, serà d'un goig immens pensar que s'han pogut salvar per fer un dia l'història vertadera i total del gran Mestre. Mentrestant és una joia poder veure de costat les *Obres Completes* de Balmes i del doctor Torras, els dos homes més essencials en la vida espiritual de la nova Catalunya.

L'any 1924 ha ressonat llargament en la *Biblioteca Balmes* el nom d'un home extraordinari, gairebé oblidat de l'actual generació, però digníssim de presidir tota la nostra cultura, pel mèrit excepcional que va tenir en el seu temps: parlem de don Josep Finestres i de Monsalvo. Pel mes de maig el qui escriu aquestes consideracions va donar en la nostra biblioteca una sèrie de cinc conferències, presentant En Finestres com centre d'un fort renaixement cultural que tingué Catalunya en el segle XVIIIe. Allò no eren pas averanys de còses incertes, ni conjectures de crític aficionat a inventar, sinó resum d'una correspondència importantíssima arreglada amb grans fadics i major amor, per on passa tota la història científica i literària d'aquell segle tan interessant com desconegut. Amb el text d'aquelles conferències, escoltades per grans estols de la nostra intel·lectualitat, amb els estudis biogràfics d'En Finestres escrits per don Ramon Llätzer de Dou i el jesuïta P. Lluçà Gallissà; amb la col·lecció de prop de 2.000 cartes d'En Finestres i dels seus deixebles, es formarà una sèrie de volums amb el títol de *Documents per la cultura del segle XVIIIe*, fruit del treball de la *Biblioteca Balmes*. Així seran tres els grans homes que haurem honorat amb el nostre esforç. Això hauria d'ésser el començament d'una sèrie d'estudis que hauria de seguir en gran escala, escrivint les vides dels homes representatius de Catalunya, fins a treure'ns la taca d'oblidatissos i ingrats amb els nostres pares.

El món cristià, ara que sent necessitats extraordinàries en lo més fonamental del seu ésser, té els ulls posats en la Verge Maria, Mare de Déu, dispensadora de totes les gràcies. És cosa sabuda que la Santa Església, abans de definir dogmàticament aquest consolador i excel·lentíssim privilegi marià, ha demanat a la ciència sagrada que fonamenti en la revelació i en la tradició el sentiment del poble fidel, i que d'Espanya han estat triats tres savis per redactar sengles tesis en aquest sentit. Dos d'aquests homes escollits, el doctor Isidre Gomà, Ardiaca de la Seu de Tarragona, i el P. Josep M.ª Bover, professor de Sagrada Escriptura en el Col·legi Màxim de Sant Ignasi de Sarrià, són membres de la Comissió tècnica de l'*Obra del Sant Evangeli*. La *Biblioteca Balmes* mirarà com un ideal poder oferir a la Verge Santíssima la publicació d'aquests estudis tècnics, i ajudar els nostres sa-

cerdots amb una teorització fonda i segura del gran privilegi. Mentrestant estem joiosos d'haver contribuït a la tasca, encara que molt humilment, espigolant en el camp ubèrrim dels nostres goigs populars, per seguir el fil de la tradició cristiana. Sigui aquesta la nostra senzilla presentalla, com un pom de flors boscanes posades a l'altar de la Mare de Déu de Montserrat en la nostra festa patronal, perquè ens sigui mitjancera de totes les gràcies.

Es ja acabat el *Diccionari litúrgic* del P. Braun, traduït pel doctor A. Grieria, i ben aviat donarem *Sagraments i Sagramentals* del mateix autor. Finalment, en el mateix punt que enviem a la impremta aquestes ratlles, el doctor Alfons M.ª Ribó, Canonge de la nostra Seu barcelonina, llença el primer dels seus *Opuscles dogmàtics*, titulat *La renovació integral de l'home per Crist*, ple de ciència teològica i de sobrietat cristiana i catalana. Déu el faci fructificar i prepari el camí a la sèrie que vindrà tot seguit.